

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku I. C. i Z. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.

o objęcie ubezpieczeniem pracowniczym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 stycznia 2014 r.,

zażalenia wnioskodawców na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2013 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił apelację wnioskodawców I. C. i Z. C. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W. o objęcie pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, uznając, że apelacja wnioskodawców została złożona z przekroczeniem terminu wyznaczonego art. 369 k.p.c. zaś postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 15 marca 2012 r., przywracające wnioskodawcom termin do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 22 grudnia 2011 r., jako naruszające art. 169 § 1 k.p.c., jest prawnie wadliwe. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że wyrokiem z dnia 22 grudnia 2011 r.

Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołanie I. C. od decyzji organu rentowego z dnia 10 października 2003 r. w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Tym samym wyrokiem zmieniono decyzję wydaną wobec Z. C.. Na ogłoszeniu wyroku był obecny wnioskodawca, którego pouczone o terminach i sposobach jego zaskarżenia. W dniu 18 stycznia 2012 r. oboje wnioskodawcy złożyli pismo procesowe, w którym wnieśli o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Wniosek motywowali stanem zdrowia, który uniemożliwiał im dokonanie tej czynności w terminie. Na żądanie Sądu z dnia 5 marca 2012 r. przedłożyli kopie posiadanych zwolnień lekarskich, a Sąd Okręgowy przywrócił im termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Wyrok z uzasadnieniem doręczono wnioskodawcom w dniu 18 kwietnia 2012 r., a apelacja została złożona w dniu 2 maja 2012 r. Ponieważ w ocenie Sądu Apelacyjnego przedłożone przez wnioskodawców kserokopie zwolnień lekarskich z grudnia 2011 r. i stycznia 2012 r. były w znacznej części nieczytelne, Sąd zażądał przedłożenia ich w dającej się odczytać wersji. Wnioskodawczyni przedstawiła zwolnienia lekarskie obejmujące okresy: od dnia 6 grudnia 2011 r. do dnia 23 grudnia 2011 r., od dnia 29 grudnia 2011 r. do dnia 5 stycznia 2012 r. od dnia 18 stycznia 2012 r. do dnia 27 stycznia 2012 r., od dnia 28 stycznia 2012 r. do dnia 10 lutego 2012 r., od dnia 14 lutego 2012 r. do dnia 14 marca 2012 r., natomiast wnioskodawca przedstawił zwolnienie lekarskie za okres od dnia 5 do dnia 23 grudnia 2011 r. Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Sąd wskazał, że zgodnie z art. 328 § 1 k.p.c. ogłoszenie wyroku w dniu 22 grudnia 2011 r. sprawiło, że do dnia 29 grudnia 2011 r. wnioskodawcom biegł termin do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia. Wnioskodawca był obecny na ogłoszeniu wyroku (był to przedostatni dzień jego zwolnienia lekarskiego) i stawiennictwo na ogłoszeniu wyroku świadczy o tym, że stan jego zdrowia nie uniemożliwiał mu normalnego działania w sprawie. Nawet jednak gdyby przyjąć, że posiadanie zwolnienia lekarskiego zwalniało wnioskodawcę od obowiązku dotrzymania terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia, to zgodnie z art. 169 § 1 k.p.c. wniosek ten wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu winien był być złożony do dnia 30 grudnia 2011 r. Skoro został złożony w dniu 18 stycznia 2012 r., to niewątpliwie czynności

dokonano z przekroczeniem terminu. W wypadku wnioskodawczynie, w dniu ogłoszenia wyroku korzystała ze zwolnienia lekarskiego, które z pięciodniową przerwą (na okres Świąt Bożego Narodzenia) trwało do dnia 5 stycznia 2012 r. i w tym czasie opóźnienie w złożeniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia było usprawiedliwione. Natomiast następne zwolnienie lekarskie rozpoczęło bieg od dnia 18 stycznia 2012 r., czyli po 13 dniowej przerwie. W ocenie Sądu brak dowodu, aby w okresie między dniem 6 a 17 stycznia 2012 r. stan zdrowia wnioskodawczynie uniemożliwiał jej normalne funkcjonowanie i podjęcie stosownych działań w sprawie. Odwołując się do art. 169 § 1 k.p.c. Sąd uznał, że wnioskodawczynie winna była złożyć wniosek o sporządzenie uzasadnienia na piśmie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania tej czynności do dnia 12 stycznia 2012 r. Skoro uczyniła to 18 stycznia 2012 r. wniosek ten był oczywiście spóźniony.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik wnioskodawców wniósł o jego uchylenie, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego. Pełnomocnik wskazał na naruszenie przepisów postępowania – art. 169 § 1 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do odrzucenia apelacji wnioskodawców.

W ocenie pełnomocnika, Sąd drugiej instancji odrzucając apelację, „błędnie uznał, iż powodowie przekroczyli termin 7 dni do złożenia stosownego wniosku, o którym mowa w art. 169 § 1 k.p.c., a także nie dokonał dostatecznej analizy czy (...) ustały przyczyny uchybienia terminu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione i podlega oddaleniu. Stosownie do art. 168 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. Z kolei w myśl art. 169 § 2 k.p.c. w piśmie zawierającym wniosek o przywrócenie terminu należy uprawdopodobnić okoliczności wniosku ten uzasadniające. Z przepisów tych wynika, że uprawdopodobnienie przez stronę okoliczności mających uzasadniać wniosek o przywrócenie terminu może stanowić podstawę do jego uwzględnienia dopiero wówczas, gdy dokonana przez sąd ocena tych okoliczności

wskazuje, że strona nie dokonała czynności w terminie bez swojej winy w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c. Przepis art. 168 § 1 k.p.c. nie może być interpretowany w sposób rozszerzający, gdyż jest zasadą, że czynności procesowe powinny być dokonywane w terminie. O braku winy strony można zatem mówić tylko wtedy, gdy istniała jakaś przyczyna, która spowodowała uchybienie terminowi. Przyczyna taka zachodzi wówczas, gdy dokonanie czynności w ogóle (w sensie obiektywnym) było wykluczone, jak również w takich przypadkach, w których w danych okolicznościach nie można było oczekiwać od strony, by zachowała dany termin procesowy. Dlatego w każdym przypadku przy ocenie braku winy, jako przesłanki przywrócenia terminu uchybionego przez stronę, należy uwzględniać wymaganie dołożenia należytej staranności człowieka przejawiającego dbałość o swe własne życiowo ważne sprawy. Inaczej rzecz ujmując, brak winy w uchybieniu terminowi powinien być oceniany z uwzględnieniem wszystkich okoliczności konkretnej sprawy, w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony należycie dbającej o swoje interesy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1972 r., III CRN 448/71, OSP 1972 nr 7, poz. 14) i przy braniu pod uwagę także uchybień spowodowanych nawet lekkim niedbalstwem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 1974 r., II CZ 149/74, OSPiKA 1975 nr 12, poz. 30). Odnośnie do okoliczności powołanych przez pełnomocnika wnioskodawców należy stwierdzić, że ocena czy nastąpiło uprawdopodobnienie, o którym stanowi art. 169 § 2 k.p.c., należy do sądu rozpatrującego wniosek. W tym przedmiocie sąd nie jest związany zawartymi we wniosku twierdzeniami, gdyż istota uprawdopodobnienia sprowadza się do przekonania sądu o przynajmniej prawdopodobieństwie zaistnienia faktów, na które powołuje się strona domagająca się przywrócenia terminu, a przekonanie to powinno opierać się na obiektywnych przesłankach wynikających z zawartych we wniosku twierdzeń. Chociaż uprawdopodobnienie jest wyjątkiem od reguły formalnego przeprowadzenia dowodu, działającym na korzyść strony powołującej się na określony fakt, to jednak nie oznacza to, że może ono opierać się tylko na twierdzeniach strony. W stanie faktycznym sprawy bezsporne jest, że zgodnie z art. 328 § 1 k.p.c. ogłoszenie przez Sąd Okręgowy w W. wyroku w dniu 22 grudnia 2011 r. sprawiło, że do dnia 29 grudnia 2011 r. wnioskodawcom biegł termin do

złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Wnioskodawca był obecny na ogłoszeniu wyroku (był to przedostatni dzień jego zwolnienia lekarskiego). Nawet przyjmując, że posiadanie zwolnienia lekarskiego zwalniało wnioskodawcę od obowiązku dotrzymania terminu do złożenia wniosku o sporządzenia uzasadnienia, to zgodnie z art. 169 § 1 k.p.c. wniosek ten wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu winien był zostać złożony do dnia 30 grudnia 2011 r. Skoro został złożony w dniu 18 stycznia 2012 r., to niewątpliwie czynności dokonano z przekroczeniem tego terminu. W wypadku wnioskodawczyny, w dniu ogłoszenia wyroku korzystała ze zwolnienia lekarskiego, które trwało do dnia 5 stycznia 2012 r., i w tym czasie opóźnienie w złożeniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia było usprawiedliwione. Natomiast zgodnie z ustaleniami Sądu następne zwolnienie lekarskie rozpoczęło bieg od dnia 18 stycznia 2012 r., czyli po 13 dniowej przerwie. W ocenie Sądu Apelacyjnego, a Sąd Najwyższy tę ocenę podziela, brak jest dowodu aby w okresie między dniem 6 a 17 stycznia 2012 r. stan zdrowia wnioskodawczyny uniemożliwiał jej podjęcie stosownych działań w sprawie. Tym samym wnioskodawczyny winna była złożyć wniosek o sporządzenie uzasadnienia na piśmie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do dokonania tej czynności do dnia 12 stycznia 2012 r. Skoro uczyniła to 18 stycznia 2012 r. wniosek ten był oczywiście spóźniony. Należy podkreślić, że samo leczenie wnioskodawców, w wypadku wnioskodawczyny trwające z przerwami nie może być traktowane jako niezawiniona przyczyna usprawiedliwiająca ich bezczynność. Tylko choroba, która rzeczywiście uniemożliwia stronie dokonanie w terminie czynności procesowej uprawnia bowiem do uchylenia, w trybie art. 168 § 1 k.p.c., ujemnych skutków procesowych jakie wiążą się z jego przekroczeniem (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2000 r., II CKN 1039/00, LEX nr 523630). Oznacza to, że Sąd Apelacyjny zasadnie przyjął brak uprawdopodobnienia przez wnioskodawców, że uchybili terminowi do złożenia apelacji bez swojej winy.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie.